

Osebni finančni načrt

Mitja Vezovišek, mag.

Vaša navigacija do ciljev

Osebni finančni načrt

Vaša navigacija do ciljev

Ljubljana, 2014

Po zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah sta ponatis celote ali delov in razmnoževanje v kakršnikoli obliki dovoljena le na podlagi pisne privolitve avtorja. Ta e-knjiga ima varnostno kodo in je namenjena izključno kupcu za osebno uporabo.

Knjigo lahko kupite na www.vezovisek.si/osebni-financni-na crt.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

336(035)

VEZOVIŠEK, Mitja

Osebni finančni načrt : vaša navigacija do ciljev / Mitja Vezovišek ;
[ilustracije JrCasas]. - Ljubljana : Vezovišek & Partnerji, 2014

ISBN 978-961-281-618-6

276381440

Ideja ni dovolj, prav tako ne talent, potrebno je še trdo delo in podpora bližnjih, da prideš do cilja. Meni so na tej poti pomagali mnogi. Poslovni partnerji, sodelavci in prijatelji, a brez podpore družine te knjige ne bi bilo. Hvala vam! Še posebej hvala moji boljši polovici, ker me ni le podpirala, temveč tudi prispevala nekaj idej in besedil v tej knjigi.

Mitja Vezovišek, mag.

Kazalo

Uvod	6
1 Zakaj potrebujem osebni finančni načrt?	8
1.1 Koristi izdelave osebnega finančnega načrta	10
1.2 Finančni cilji	11
1.3 Naložbeni profil	13
1.4 Naložbena strategija	16
2 Sestavine osebnega finančnega načrta	18
2.1 Osebni/družinski proračun	21
2.2 Upravljanje likvidnosti	22
2.3 Načrt zaščite delovne sposobnosti, zdravja, življenja in premoženja	26
2.4 Pokojninski načrt	29
2.5 Načrt financiranja investicij in večjih nakupov	32
2.6 Drugi načrti	34
3 Kako do osebnega finančnega načrta?	40
3.1 Kdo mi lahko pomaga pri izdelavi?	41
3.2 Kako izbrati pravega osebnega finančnega svetovalca?	48
4 Imam osebni finančni načrt! Kaj sedaj?	58
4.1 Sestavine, ki manjkajo	59
4.2 Implementacija oziroma uresničitev načrta	59
4.3 Periodično revidiranje	60
5 Primeri načrtov	63
5.1 Osebni finančni načrt za družino Slovinc	64
5.2 Pokojninski načrt za Janka Pokojnino	78
5.3 Načrt financiranja za družino Novak	84
5.4 Investicijski načrt za Marka Investitorja	94
Literatura in viri	102
O avtorju	104
O knjigi	106

Uvod

Annamaria Lusardi, strokovna direktorica Centra za globalno finančno pismenost (GFLEC, 2014), je na prvi strani spletne strani centra zapisala: »Tako kot v industrijski družbi ni bilo mogoče živeti brez pismenosti – sposobnosti branja in pisanja –, tudi danes ni mogoče živeti brez finančne pismenosti. Finančna pismenost je ključna za popolno vključitev v današnjo družbo.«

Vsaka generacija nedvomno misli, da živi v najtežjih časih. Gospodarske krize, epidemije, vojne, naravne katastrofe in nasilje so stalnica vsake generacije in naša ni izjema. Največja razlika ob vseh spremembah je morda ta, da dandanes doživljamo eksplozijo informacij. Medijski in informacijski »hrup« sta postala stalnica. Konec dneva je vse, kar slišimo, le »hrup«, ki zadeva našo osebno in družinsko blaginjo ter srečo (Danford, 2004, str. i).

Danford (2004, str. i) ugotavlja, da je poleg zdravja in nasvetov, povezanih z njim, danes verjetno največ »hrupa« na področju osebnih financ, v smislu nasvetov pomagaj si sam. Večina medijev del prostora namenja prav takšnim nasvetom. Eden nam skuša prodati zlato, drugi delnice in tretji zavarovanje. Vsak izmed teh je »seveda« strokovnjak.

Vse to povzroča veliko zmedo. Večina ljudi želi preprost, razumljiv in objektiven nasvet. In večina, velika večina potrebuje navigacijo (preprosto, pregledno in natančen zemljevid poti) do uresničitve finančnih ciljev. To pomeni, da potrebujejo osebni finančni načrt.

Knjiga, ki jo držite v rokah, ne bo nadomestila vašega osebnega finančnega načrta. Njen namen tudi ni, da bi si z njo vsak popolnoma sam izdelal načrt. Za kaj takšnega bi potrebovali še temeljna znanja iz upravljanja osebnih financ in finančnega načrtovanja. Glavni namen te knjige je spodbuditi slehernega posameznika k odločitvi za izdelavo osebnega finančnega načrta in ponuditi nasvete, orodja in smernice za izdelavo.

Z znanjem, pridobljenim s prebiranjem te knjige, boste lahko natančno določili svoje finančne cilje in izbrali pravega osebnega finančnega svetovalca, to pa je prvi korak pri izdelavi načrta. V sodelovanju z njim boste določili vse sestavine načrta, ga pravočasno prilagajali in se s tem odpravili na najhitrejšo mogočo pot do uresničitve svojih finančnih ciljev.

V knjigi boste našli odgovor na vprašanje, zakaj sploh potrebujete osebni finančni načrt, in konkretne nasvete, kako se lotiti priprave. Opisane so vse sestavine načrta, pri čemer mi je pomagala Ana Vezovišek, moja boljša polovica. V tretjem poglavju opisujem, kdo vam lahko pomaga pri izdelavi načrta, v četrtem pa, kaj storiti, ko oziroma če načrt že imate.

Tistim, ki osebni finančni načrt že imate, iskreno čestitam! Takšni posamezniki so žal še vedno zelo redki. Če je tako, lahko to knjigo uporabite kot merilo za pregled svojega načrta; še posebej skrbno pa preberite četrto poglavje: Imam osebni finančni načrt! Kaj sedaj?

Glavni namen te knjige je spodbuditi slehernega posameznika k odločitvi za izdelavo osebnega finančnega načrta in ponuditi nasvete, orodja in smernice za izdelavo.

1 Zakaj potrebujem osebni finančni načrt?

Slovenija, danes članica Evropske unije, je bila še nedavno ujeta v socializmu. Z osamosvojitvijo smo se Slovenci odločili za ločitev od bratskih republik nekdanje Jugoslavije in hkrati za spremembo družbene ureditve. Iz socializma smo prešli v kapitalizem. Žal smo pri tem prehodu nekatera področja zanemarili, še posebej to velja za upravljanje osebnih financ. Danes boleče spoznavamo, da finančne navade naših staršev zagotovo vodijo v hudo finančno stisko, večkrat tudi v osebni stečaj. Vprašanje je samo, kdaj. Izkušnje razvitih držav kažejo, da najkasneje takrat, ko se bomo upokojili.

Dejstvo je, da se okolje v katerem živimo nenehno spreminja. V zadnjih letih smo tudi v razvitih državah Evrope priča krčenju javnih in zasebnih podpornih sistemov. Ob tem se večina ne zaveda, da je potrebno spremeniti tudi naš odnos do denarja in način upravljanja z osebnimi financami.

Zaradi demografskih sprememb in prenosa tveganj od države na pleča posameznika je nujna korenita sprememba v razmišljanju. Raziskave o finančni pismenosti Slovencev kažejo, da se večina potrebe po spremembi sploh ne zaveda. Čeprav je finančna pismenost Slovencev dokazano na psu, v šolskem sistemu niti leta 2014 še nimamo predmeta osebne finance, niti se uvedba tega odgovornim do sedaj ni zdela potrebna.

Takšne razmere spretno izkoriščajo ponudniki finančnih produktov, saj ljudje brez osebnega finančnega načrta kupujejo produkte, ki jih sploh ne potrebujejo ali jih ne poznajo. Hkrati pogosto ostanejo brez ustreznega varstva ob nezgodi, nesreči, bolezni ali smrti, to pa ima katastrofalne finančne posledice za družinske proračune. Dodatno težavo povzročajo ponudniki finančnih produktov, ki slabo finančno pismenost izkoriščajo za prodajo nekonkurenčnih, še pogosteje pa nelegalnih finančnih produktov. Slovenci smo znani po tem, da radi nasedamo raznim prevarantskim shemam in sistemom. T. i. finančne piramide ali sheme zaslužek prinesejo le tistim, ki v takšno shemo vstopijo med prvimi in so tako »na vrhu« piramide, drugi navadno izgubijo celoten vložek.

Wikipedia finančno pismenost definira kot sposobnost razumevanja delovanja denarnih tokov v svetu: kako lahko posameznik denar zasluži, kako ga upravlja, investira (iz enega evra naredi dva) in donira, da s tem pomaga drugim. Bolj specifično, finančna pismenost se nanaša na skupek sposob-

nosti in znanj, ki dovoljujejo posamezniku sprejemati poučene in učinkovite odločitve z vsemi njegovimi finančnimi viri.

Le nekaj somišljenikov in navdušencev, s katerimi si prizadevamo za spremembe na primarni ravni, ni dovolj za hitro izboljšanje razmer. Prvi pogoj pri odločitvi za spremembo je zavedanje trenutnega položaja. Iz prve faze »Ne vem, da ne vem« je treba prestopiti v drugo fazo zavedanja »Vem, da ne vem«. Vam, ki berete to knjigo, je treba čestitati, saj vam je prehod v drugo fazo očitno že uspel.

Vsak potrebuje osebni finančni načrt!

V razvitih gospodarstvih se odgovorni posamezniki ne sprašujejo več, ali potrebujejo osebni finančni načrt ali ne. Dejstvo je, da ga potrebuje vsak! V priročniku družbe Ernest & Young za načrtovanje osebnih financ Nissenbaum (2004, str. 1) že v uvodu ugotavlja, da vsak potrebuje osebni finančni načrt. To je osnovni cestni zemljevid (navigacija), ki ga potrebujemo, da bi dosegli finančne cilje. Ni pomembno, kakšni ti so (na primer nakup nepremičnine, omogočiti otrokom najboljše šole, pokojnina pri 50 letih ipd.), temveč da jih načrtujemo. S tem se bo verjetnost, da jih bomo tudi dosegli, bistveno povečala.

Predstavljajte si, da Slovenca, ki ni bil še nikoli v ZDA, postavimo v avto sredi Miamija, nato pa mora brez navigacije najti znano ulico Ocean Drive. Pomislite ... Bi mu uspelo? No, če bi dovolj dolgo vztrajal, upošteval kašipote in še kakšnega domačina vprašal za nasvet, bi nazadnje verjetno le prišel na cilj. Dejstvo pa je, da bi bil z navigacijo precej hitrejši, porabil bi manj goriva in na cilj prispel brez stresa.

Zdaj pa si zamislite enak primer, le da umaknemo še vse kašipote in mu prepovemo kakršno koli sporazumevanje z drugimi! Bi mu tudi zdaj uspelo? Hmm, verjetnost je skorajda nična, reši ga lahko le čudež.

Podobno velja za vsakega Slovenca brez osebnega finančnega načrta ali z njim. Odločitev je vsekakor samo vaša, prav tako pa tudi posledice. Boste osebne finance upravljali z navigacijo (osebnim finančnim načrtom) in cilje dosegali hitro, z minimalnimi vložki in brez pretresov ali pa boste upali na čudež? Kajti na kašipote (nasveti na spletu, knjige) in nasvete domačina (prijatelji ekonomisti) se ni modro zanašati. Pogosto se zgodi, da so kašipoti napačno postavljeni, domačini pa poznajo le svojo ulico, ne pa vsega mesta. Zato potrebujete kakovostno izdelan in svojim ciljem ter temu, čemur dajete prednost, prilagojen osebni finančni načrt.

In ja, priporočljivo je, da v načrt vključite tudi najožje družinske člane in izdelate družinski finančni načrt.

O avtorju

Mitja Vezovišek, mag. je eden izmed najbolj priznanih in izkušenih osebnih finančnih svetovalcev v Sloveniji. Ob svojem delu s strankami uspešno prenaša svoje znanje na sodelavce, manj izkušene svetovalce, stranke in ostalo javnost. Dvanajst letne izkušnje na področju osebnega finančnega svetovanja, širok nabor referenc in njegova avtorska dela ga umeščajo na vodilno mesto med strokovnjaki za osebne finance v Sloveniji.

Mitja je leta 2010 magistriral na EF v Ljubljani s temo »Vloga in pomen osebnega finančnega svetovalca v Sloveniji« in ob tem tudi javno predstavil pobude za izboljšanje finančne pismenosti Slovencev ter umestitev poklica osebni finančni svetovalac v slovensko okolje. Danes lahko ponosno pove, da je avtor in sodeluje pri vseh programih finančnega opismenjevanja v Sloveniji, in sicer »Mladi in denar«, ki je namenjen finančnem opismenjevanju mladih v osnovnih in srednjih šolah, »Play smart«, ki cilja na profesionalne športnike ter »Vem, da ne vem«, ki skrbi za finančno pismenost odraslih.

V zadnjih letih je vodil najstarejšo svetovalno skupino v Sloveniji in bil glavni avtor razvoja svetovalnih storitev kot so Osebni finančni načrt, Pokojninski načrt, Premium - spremljava naložbenih portfeljev ipd. s pomočjo katerih za svoje stranke vedno poišče optimalne rešitve za doseganje njihovih finančnih ciljev.

O njegovi strokovnosti pričajo tudi številni v medijih objavljeni avtorski članki, komentarji ter intervjuji, delavnice in seminarji iz področja upravljanja z osebnimi financami, ki jih vodi.

Vedno stremi k izgradnji dolgoročnih odnosov s strankami, saj se zaveda, da lahko le tako strankam pomaga dosegati zastavljene cilje. Rezultati kažejo, da njegove stranke bistveno hitreje in z manj stresa dosegajo svoje finančne cilje.

Mitja ima za opravljanje svojega poklica vsa potrebna dovoljenja, licenci zavarovalnega zastopnika in združenja družb za upravljanje ter poslovnih bank. Njegov etični čut mu narekuje popolnoma neodvisno svetovanje, kar je velika prednost za njegove stranke. Svojim strankam vedno pripravi individualni osebni finančni načrt, ki ga prilagodi željam in potrebam posameznika.

Pri svojem delu zagovarja timski pristop. Ničesar ne prepušča naključju in se zaveda, da je doseganje finančnih ciljev strank dolgoročen proces, ki ga lahko izvaja le vrhunsko usposobljena ekipa strokovnjakov. Zato mu pri svetovanju strankam pomembno podporo dajejo člani njegovega ožjega tima ter zunanji strokovnjaki. Tesno sodeluje s številnimi, med njimi so najpomembnejši analitiki kapitalskih trgov, davčni svetovalci, računovodje in pravniki. Ti tvorijo dva ključna podporna tima, in sicer naložbeni ter ekspertni tim, brez katerih finančno svetovanje v pravem pomenu besede ne bi bilo mogoče.

O knjigi

»Knjigo Osebni finančni načrt bi moral do svojega 25. leta starosti prebrati vsak Slovenec. Prepričan sem, da bi lahko s pridobljenim znanjem, če bi ga seveda prenesel v svoje vsakdanje življenje, živel veliko bolj srečno, pogumno in samozavestno.«

mag. Matjaž Nidorfer, urednik revije Moje finance

»Avtor Malega princa, Antoine de Saint-Exupéry, je nekoč zapisal 'Brez načrta je cilj le želja'. Misel je danes, ko se svet vrti tako, da moramo za svojo dohodkovno varnost v veliki meri poskrbeti sami, še kako aktualna. Pričujoča knjiga je dragocen pripomoček, ki vam bo pomagal oblikovati pot do uresničitve vaših ciljev, vas usmeril na ustrezno pomoč in pomagal obvarovati pred mnogimi nevarnostmi, ki na področju osebnih financ prežijo na vas. Že zavedanje, da moramo za svoje osebne finance aktivno skrbeti in kje lahko poiščemo pomoč, je velik korak na poti uresničitve naših želja.«

dr. Andreja Cirman, izredna profesorica na katedri za denar in finance na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani ter akademska direktorica FELU MBA

Osebni finančni načrt

Vaša navigacija do ciljev

<i>avtor</i>	Mitja Vezovišek, mag.
<i>lektura</i>	Nada Colnar
<i>oblikovanje</i>	Zvone Kukec
<i>ilustracije</i>	JrCasas
<i>založnik</i>	Vezovišek & Partnerji d.o.o., Ljubljana
<i>maloprodajna cena</i>	29,00 evrov

Ljubljana, november 2014